

विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा सन्चालन गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०५९

प्रस्तावना : कुनै विदेशी विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धन लिएर नेपालमा उच्च माध्यमिक तह वा सो भन्दा माथिल्लो तहको शिक्षण संस्था संचालन गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित र नियन्त्रित गराउन वाञ्छनीय भएकोले यो निर्देशिका बनाइएको छ ।

परिच्छेद -१ प्रारम्भिक

१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:-

- (क) यस निर्देशिकाको नाम “विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा संचालन गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०५९” रहेको छ ।
- (ख) यो निर्देशिका तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२ परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यो निर्देशिकामा,

- (क) “मन्त्रालय” भन्नाले शिक्षा तथा खेलकूद मन्त्रालय संभन्नु पर्दछ ।
- (ख) “विदेशी शिक्षण संस्था” भन्नाले कुनै देशको कानून अनुसार सो संस्था दर्ता वा मान्यता प्राप्त (Accredited) गरेको शिक्षण संस्था सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ग) “समिति” भन्नाले निर्देशिका नं. ६ बमोजिम गठित उच्चस्तरीय मूल्यांकन तथा अनुगमन समिति सम्भन्नु पर्दछ ।
- (घ) “शिक्षण संस्था” भन्नाले विदेशी विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धन लिएर नेपालमा उच्च माध्यमिक तह वा सो भन्दा माथिल्लो तहको शिक्षा दिइने गरी खोलिएको संस्था वा कम्पनी संभन्नु पर्दछ ।
- (ङ) “सचिवालय” भन्नाले मन्त्रालयमा रहेको समितिको सचिवालय सम्भन्नु पर्दछ ।

परिच्छेद-२
अनुमति सम्बन्धी व्यवस्था

३. विदेशी शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धन लिई नेपालमा उच्च शिक्षा संचालन गर्न चाहने कुनै पनि शिक्षण संस्थाले मन्त्रालयबाट अनुमति नलिइकन संचालन गर्न पाइने छैन ।
४. विदेशी शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धन प्राप्त गरी नेपालमा उच्च शिक्षा प्रदान गर्ने गरी शिक्षण संस्था संचालन गर्न चाहने कुनै पनि संघ वा संस्था वा कम्पनीले अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा सचिवालय समक्ष निवेदन दिनु पर्ने छ ।
५. निर्देशिका नं.४ बमोजिम दिएको निवेदनसाथ निम्न विवरणहरु संलग्न गर्नु पर्नेछ :-
 - (क) सम्बन्धित शिक्षण संस्था कम्पनीमा दर्ता गरेको प्रमाण पत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि, सो कम्पनीको प्रबन्ध पत्र र नियमावलीको प्रतिलिपि ।
 - (ख) कर दर्ता प्रमाण पत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि ।
 - (ग) विदेशी शिक्षण संस्थाले सम्बन्धन (सहमति/स्वीकृति) दिएको प्रमाण पत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि ।
 - (घ) सम्बन्धन दिने शिक्षण संस्था रहेको देशमा नियमानुसार सो संस्था दर्ता भएको र सम्बन्धित देशमा मान्यता प्राप्त गरेको भनी सम्बन्धित देशको कूटनैतिक नियोगबाट प्रमाणित गरेको पत्र ।
 - (ङ) सम्बन्धित विदेशी शिक्षण संस्थाको उपाधि (प्रमाण पत्र) लाई नेपालको कुनै विश्वविद्यालय वा कुनै स्वीकृत प्राप्त शैक्षिक संस्थाले समकक्षता दिएको भए सो को प्रमाणित प्रतिलिपि ।
 - (च) अनुसूची-२ बमोजिमको भौतिक/शैक्षिक पूर्वाधारहरुको पूर्ण विवरण ।
 - (छ) संचालन गरिने विषयहरु, शिक्षण तह र पाठ्यक्रमहरु ।
 - (ज) निवेदन दस्तुर बापत समितिको नाममा समितिले तोकिएको बैंक खातामा रु. १०,०००।- (फिर्ता नहुने गरी) जम्मा गरेको सक्कलै भौचरको प्रति ।
 - (झ) समितिले तोकेको धरौटी रकम ।

परिच्छेद ३
मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समिति

६. (१) कुनै पनि विदेशी शिक्षण संस्थासंग सम्बन्धन लिई संचालन गर्ने कुनै पनि विषय, शिक्षण तह र पाठ्यक्रम एवं निर्देशिका नं. ४ बमोजिम परेको निवेदन उपर छानविन गर्न र आवश्यक निर्णय सहितको सिफारिश गर्न मन्त्रालयमा देहाय अनुसारको एक उच्चस्तरीय मूल्यांकन तथा अनुगमन समिति रहनेछः-

(क)	शिक्षा तथा खेलकूद मन्त्री वा निजले तोकेको मन्त्रालयका राज्यमन्त्री वा सहायक मन्त्री वा अन्य व्यक्ति	अध्यक्ष
(ख)	सदस्य, रा.यो.आयोग (शिक्षा हेर्ने)	सदस्य
(ग)	सचिव, मन्त्रालय	सदस्य
(घ)	सदस्य-सचिव, विश्वविद्यालय अनुदान आयोग	सदस्य
(ङ)	सदस्य-सचिव, उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद्	सदस्य
(च)	सदस्य-सचिव, प्रा.शि.तथा व्या.ता.परिषद्	सदस्य
(छ)	विभिन्न विश्वविद्यालयका शिक्षाध्यक्ष वा रजिष्ट्रारहरु मध्ये अध्यक्षबाट मनोनित दुई जना	सदस्य
(ज)	शिक्षा क्षेत्रमा योगदान पुऱ्याएका व्यक्तिहरु मध्येबाट शिक्षा मन्त्रीद्वारा मनोनित दुई जना	सदस्य
(झ)	सह-सचिव, शैक्षिक प्रशासन महाशाखा,मन्त्रालय	सदस्य-सचिव

(२) समितिका मनोनित सदस्यहरुको पदावधि ३ (तीन) वर्षको हुनेछ ।

(३) समितिको अध्यक्ष तथा सदस्यहरु र उपसमितिका संयोजक एवं सदस्यहरुले पाउने सुविधा समितिले समय समयमा निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(४) समितिले आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित क्षेत्र तथा संस्थाका विशेषज्ञलाई बैठकमा आमन्त्रित गर्न सक्नेछ । यसरी आमन्त्रित सदस्यहरुलाई अन्य सदस्यले पाए सरहको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।

(५) समितिको सचिवालय मन्त्रालयमा रहनेछ ।

(६) समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय-बमोजिम हुनेछः-

- (क) विदेशी शिक्षण संस्थाहरुको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा संचालन गर्ने संस्थाहरुको अनुमति वा स्वीकृति दिन र खारेजी सम्बन्धी सिफारिश गर्ने ।
- (ख) अनुमति प्राप्त गरी संचालन भएका यस्ता संस्थाहरुको सुपरिवेक्षण, मूल्यांकन र अनुगमन गर्ने गराउने ।

- (ग) यस्ता शिक्षण संस्थाहरूको भौतिक पूर्वाधार शिक्षक एवं कर्मचारीहरूको न्यूनतम सेवा शर्त र सुविधा तथा अन्य आवश्यक विषयमा नीति निर्धारण गर्ने ।
- (७) उप निर्देशिका ६(१) बमोजिमको समितिले सचिवालयमा प्राप्त हुन आएका निवेदन उपर देहायका विषयहरूलाई आधार मानी प्रारम्भिक छानबिन गर्ने गराउने छ । जसका लागि देहाय अनुसारको प्रारम्भिक मूल्यांकन उपसमिति रहनेछः-
(क)	सह-सचिव, शैक्षिक प्रशासन महाशाखा, मन्त्रालय	संयोजक
(ख)	उप-सचिव, ऐन नियम परामर्श शाखा, मन्त्रालय	सदस्य
(ग)	उप-सचिव, उच्च तथा प्राविधिक शिक्षा शाखा, मन्त्रालय	सदस्य-सचिव

उप-समितिले मूल्याङ्कन गर्ने आधारहरु :

(क)	सम्बन्धन प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट दिइने शिक्षा देशको जनशक्ति आवश्यकतासंग सान्दर्भिकता हुनु पर्ने
(ख)	शिक्षण संस्था संचालन गर्ने पक्षको आर्थिक क्षमता भएको हुनु पर्ने
(ग)	शिक्षण संस्था खोलिन लागेको स्थानको भौगोलिक उपयुक्तता हुनु पर्ने
(घ)	सम्बन्धन दिने शिक्षण संस्थाको त्यस देशमा भएको विश्वसनीयता
(ङ)	यसरी खोलिने शिक्षण संस्थाबाट दिइने उच्च शिक्षा नेपालको शिक्षण संस्थाहरूबाट उपलब्ध नभएकोलाई प्राथमिकता दिनु पर्ने
(च)	संस्थाको आर्थिक स्रोतको आधार र विश्वसनीयता विचार गर्नु पर्ने
(छ)	संचालन गरिने कार्यक्रमका लागि पर्याप्त जनशक्ति भएको हुनु पर्ने
- (द) प्रारम्भिक उप-समितिले राय सिफारिश साथ प्रतिवेदन समितिमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (९) समितिले उप-निर्देशिका (द) बमोजिम प्राप्त भएको सिफारिस उपर विचार गरी उक्त शिक्षण संस्थालाई अनुमति दिन उपयुक्त देखिएमा मन्त्रालय समक्ष सिफारिस गर्नु पर्नेछ । समितिको सिफारिशको आधारमा मन्त्रालयले सम्बन्धित संस्थालाई अनुसूचि-३ मा तोकिएको शर्त पालना गर्ने गरी संचालन गर्न अनुसूची-४ को ढाँचामा अनुमति दिन सक्नेछ ।

परिच्छेद ४
निरीक्षण तथा अनुगमन

७. (१) संचालित शिक्षण संस्थाको शैक्षिक स्तर मूल्यांकन गर्न समितिले समय समयमा विशेष उप-समिति गठन गर्न सक्नेछ ।
- (२) शिक्षण संस्थाहरूको शैक्षिक स्तर र अन्य कार्यक्रमको निरीक्षण तथा अनुगमन गर्न गठित विशेष उप समितिले वर्षमा कम्तिमा एक पटक सम्बन्धित शिक्षण संस्थाको निरीक्षण गरी समिति समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद ५
समितिको कोष

८. समितिको एक छुट्टै कोष हुनेछ ।
- (१) समितिको नाममा कुनै वाणिज्य बैंकमा अलगगै खाता खोली कोषको स्थापना गरिनेछ । सो कोषमा देहाय बमोजिमको रकम रहनेछ :-
- (क) श्री ५ को सरकारबाट प्राप्त अनुदान रकम ।
- (ख) आवेदन शुल्क बापत प्राप्त हुने रकम ।
- (ग) फाराम बिक्रीबाट प्राप्त हुने रकम ।
- (घ) अनुमति पत्र प्राप्त गर्दा र अनुमति नवीकरण गरे बापत प्राप्त हुने रकम ।
- (ङ) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम ।
- (२) कोषको खर्च समितिको निर्णय बमोजिम हुनेछ, र समितिले तोकिएको व्यक्तिबाट कोषको खाता खाता संचालन हुनेछ ।
- (३) कोषको वार्षिक लेखा परीक्षण नियमानुसार पंजीकृत लेखा परीक्षकबाट हुनेछ ।

परिच्छेद ६
अनुमति खारेज हुने अवस्था

९. समितिको सिफारिशमा मन्त्रालयले देहायको अवस्थामा कुनै पनि स्वीकृति प्राप्त शिक्षण संस्थाको अनुमति खारेज गर्न सक्नेछ :-
- (१) शिक्षण संस्था संचालन अनुमति पत्र लिंदा खुलाएको अनुसूची-२ मा उल्लेखित पूर्वाधारहरू पुरा नगरेमा वा अनुसूची -३ मा उल्लेखित शर्त पुरा गरेको नपाइएमा, वा

- (२) निर्देशिका नं.७ (१) बमोजिम गठित उप-समितिबाट स्तर कायम नभएको हुँदा सम्बन्धित शिक्षण संस्थाको अनुमति खारेज हुनु पर्ने भनी समिति समक्ष सिफारिस गरी समितिले पनि सोही अनुसार अनुमति खारेज गर्न मन्त्रालय समक्ष सिफारिस गरेमा ।

तर त्यसरी शिक्षण संस्थाको अनुमति खारेज गर्नु अघि सम्बन्धित संस्थालाई सफाई पेश गर्ने अवसरबाट वन्चित गरिने छैन ।

परिच्छेद ७

विविध

१०. (१) यस निर्देशिका अनुरूप अनुमति पाई संचालन भएका शैक्षिक संस्थालाई श्री ५ को सरकारले कुनै पनि किसिमको भौतिक तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउन बाध्य हुने छैन ।
- (२) सम्बन्धित शिक्षण संस्थाले हरेक वर्ष भर्ना सत्र (Admission Session) समाप्त भएपछि विद्यार्थी, शिक्षक र भौतिक साधनहरूको विवरण अनिवार्य रूपमा मन्त्रालयमा र अनुगमन गर्ने संस्थामा पेश गर्नु पर्ने छ ।
- (३) अनुमति प्राप्त भई संचालन भएको कुनै पनि शिक्षण संस्थालाई सामान्यतया अर्को स्थानमा सार्न पाइने छैन । तर स्थानान्तरण गर्नु पर्ने कुनै विशेष कारण भए सो कारण खोली समिति समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ, र समितिको सिफारिशमा मन्त्रालयबाट स्वीकृति प्राप्त भएपछि मात्र सार्न सकिनेछ ।
- (४) अनुमति पत्र लिने समयमा रु. ५०,०००।- (पचास हजार) समितिको नाममा समितिले तोकिदिएको बैंकको खातामा र रु. ५०,०००।- (पचास हजार) श्री ५ को सरकारको राजश्व खातामा जम्मा गरी सोको भौचर सचिवालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (५) अनुमति पत्र प्रत्येक वर्ष नवीकरण गर्नु पर्नेछ, र नवीकरण गर्दा समितिले तोकेको रकम मध्ये आधा रकम समितिको खातामा र आधा रकम श्री ५ को सरकारको राजश्व खातामा जम्मा गरी सोको भौचर सचिवालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (६) अनुमति प्राप्त विषय र तह भन्दा अन्य विषय वा तह वा शाखा थप गर्न परेमा पुनः उक्त तह/विषय संचालन गर्न वा शाखा थप गर्न मन्त्रालयको स्वीकृति लिएर मात्र संचालन गर्नु पर्नेछ ।
- (७) अनुमति प्राप्त शिक्षण संस्थाले प्रत्येक वर्ष लेखापरीक्षण प्रतिवेदन मन्त्रालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।

- (८) अनुमति प्राप्त शिक्षण संस्थाको विधान/प्रबन्ध –पत्र /नियमावली संशोधन भए सो को जानकारी मन्त्रालयलाई तुरुन्त दिनु पर्ने छ ।
- (९) संभौता बमोजिम आउने विदेशी शिक्षकहरुको लागि अध्ययन/अध्यापन भिसाको सिफारिस मन्त्रालयले गर्ने छ ।
- (१०) अनुमति प्राप्त शिक्षण संस्था र कार्यरत व्यक्तिहरुले प्रचलित कानून अनुसार कर तिर्नुपर्ने छ ।
- (११) विदेशी संस्थासंग सम्बन्धन लिई उच्च माध्यमिक तथा सो भन्दा माथिको तहमा “दूर शिक्षा ” को अवधारणा अनुरूप संचालन हुने कक्षाहरुमा पनि यही निर्देशिका बमोजिम संचालन गर्नु पर्नेछ ।
- (१२) शिक्षण संस्थाको शिक्षक एवं कर्मचारीहरु नियुक्ति गर्दा कर्मचारी एवं शिक्षकहरुको सेवा शर्त सम्बन्धी विषयमा आफैले नियम बनाउन सक्नेछन् । तर विदेशी कर्मचारी एवं शिक्षकको नियुक्ति गर्दा भने मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति लिएर मात्र गर्नु पर्नेछ ।
- (१३) अनुमति प्राप्त शिक्षण संस्थालाई विदेशी विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धन वापत रकम दिनु पर्ने भएमा त्यस्तो विश्वविद्यालय वा शैक्षिक संस्थाको सिफारिसको आधारमा मन्त्रालयले विदेशी मुद्रा सटही सुविधाको लागि सिफारिस गर्न सक्नेछ ।
- (१४) शैक्षिक सत्र शुरु भई पठन पाठन शुरु भइसकेको भए त्यस्तो अवस्थामा सो शैक्षिक सत्र पुरा नगरिकन शिक्षण संस्था बन्द गर्न पाइने छैन ।
- (१५) कुनै कारणवश शिक्षण संस्था बन्द वा शैक्षिक कार्यक्रम वा शैक्षिक सत्र रद्द गर्नु पर्ने स्थिति आएमा विद्यार्थीको पठन पाठनको व्यवस्था सम्बन्धित शिक्षण संस्थाको आफ्नै खर्चमा बाँकी अध्ययन पुरा गरिदिनु पर्ने कर्तव्य सम्बन्धित शिक्षण संस्थाको हुनेछ ।
- (१६) कुनै पनि शिक्षण संस्था आफ्नै कारणले बन्द गर्नु पर्ने अवस्था आइ परेमा त्यस्तो शिक्षण संस्था बन्द गर्नु पर्ने कारण खुलाई बन्द गरिने मिति भन्दा तीन महिना अगाडि मन्त्रालयलाई जानकारी गराउनु पर्ने छ । तर शिक्षण संस्था बन्द भएको कारणले कसैलाई तिर्न वा बुझाउन बाँकी रहेका कुनै रकम वा ऋण वा अन्य कुनै दायित्वबाट भने फुर्सद पाउने छैन ।

- (१७) यो निर्देशिका प्रारम्भ हुनु भन्दा अघि देखि कुनै विदेशी विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धन लिएर नेपालमा उच्च माध्यमिक तह वा सो भन्दा माथिल्लो तहको शिक्षण संस्था संचालन गरेको भए यो निर्देशिका प्रारम्भ भएको मितिले ६ महिना भित्र मन्त्रालयबाट अनुमति लिईसक्नु पर्नेछ । सो बमोजिम निर्धारित अवधि भित्र अनुमति नलिएका शिक्षण संस्थाहरु स्वतःबन्द भएको मानिनेछ ।
- (१८) समिति र मन्त्रालयले समय समयमा दिएको निर्देशन पालन गर्नु सम्बन्धित शिक्षण संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

अनुसूची १

श्रीमान् अध्यक्षज्यू,
उच्चस्तरीय मूल्यांकन तथा अनुगमन समिति
शिक्षा तथा खेलकूद मन्त्रालय
केशरमहल ।

विषय :- अनुमति पाउँ ।

हामीलेबाट सम्बन्धन लिई
नेपालमा उच्च शिक्षा संचालन गर्ने इच्छा भएकोले शैक्षिक सत्रदेखि तह
सम्मको शैक्षिक संस्था खोल्नका लागि रु.१,००,०००।- (एक लाख) समितिको खातामा जम्मा
गरेको भौचर यसैसाथ संलग्न राखी अनुमति पाउन यो निवेदन पेश गरेका छौं ।

(क) प्रस्तावित शिक्षण संस्थाको-

(१) नाम:-

(२) ठेगाना:-.....

(३) फोन नं.....इमेल.....

(४) अनुमति लिन चाहेको तह:-.....

(५) पत्राचार गर्ने ठेगाना.....

(ख) प्रस्तावित शिक्षण संस्थाको लागि पुरा भएको भौतिक विवरण:-

(१) भवन.....

(२) कोठा.....

(३) फर्निचर.....

(४) खेलकूद मैदान

(५) शौचालय.....

(६) खानेपानी.....

(७) पुस्तकालय एवं पुस्तक संख्या:.....

(८) प्रयोगशाला..

(९) सवारी साधन...

(१०) विद्यार्थी क्षमता.....

(११) शिक्षक संख्या:(क) नेपाली...(ख) विदेशी..... (१२) शिक्षकको योग्यता

(१३) सम्बन्धन लिएको शिक्षण संस्थाको पूर्ण विवरण.....

(१४) अन्य आवश्यक विषयहरु.....

उपर्युक्त लेखिएका विवरणहरु ठीक साँचा हुन्,भुट्टा ठहरे कानून बमोजिम सहूला
बुझाउँला ।

निवेदक,

नाम.....

दस्तखत.....

दर्जा.....

ठेगाना.....

मिति.....

अतिरिक्त विवरण

- १ शैक्षिक संस्थाको नाम:-
(क) देवनागरीमा:-
(ख) अंग्रेजीमा:-
- २ ठेगाना
(क) जिल्ला.....
(ख) म.न.पा. / उप.म.न.पा. / न.प. / गा.वि.स.....
(ग) वडा नं.....
- ३ संस्था दर्ता सम्बन्धी विवरण
(क) दर्ता नं.-.....
(ख) दर्ता मिति:-.....
(ग) दर्ता कायम रहने अवधि.....
(घ) संस्था दर्ता गर्ने निकायको नाम र ठेगाना:-.....
- ४ संस्थाको भौतिक विवरण
(क) भवन
(१) पक्की / कच्ची.....
(२) तला.....
(३) कोठा.....
(४) भवन आफ्नै स्वामित्वमा / वहालमा.....
(५) भवन रहेको जग्गाको क्षेत्रफल.....
(६) भवनको स्वामित्व.....
(७) भवन वहालमा लिएको भए वहाल अवधि.....(संभौता पत्रको प्रतिलिपि पेश गर्ने)
(८) कम्पाउण्डको क्षेत्रफल
(९) भवनको बनावट
(क) सिमेन्ट पक्की (ख) ढुंगा, माटो पक्की (ग) कच्ची
(९) वहाल वापतको मासिक रकम रु.....

(ख) फर्निचर तथा अन्य उपकरण सम्बन्धी विवरण

विवरण	कक्षा कोठाको लागि	कार्यालयको लागि	पुस्तकालयको लागि	प्रयोगशालाको लागि	अन्य
डेस्क संख्या					
बेन्च संख्या					
टेबुल संख्या					
कुर्ची संख्या					
दराज संख्या					
च्याक संख्या					
सूचना बोर्ड					
कालोपाटी संख्या					
कम्प्युटर संख्या					
अन्य					

(ग) पुस्तकालय

- (१) पाठ्य पुस्तक संग सम्बन्धित पुस्तकहरुको संख्या.....
- (२) सन्दर्भ पुस्तकको संख्या.....
- (३) अन्य पुस्तक संख्या.....
- (४) पुस्तकालयका लागि प्रयोग भएका कोठाहरुको संख्या.....
- (५) वाचनालयको व्यवस्था छ/छैन.....

(घ) शौचालय सम्बन्धी विवरण

- (क) शौचालयको संख्या.....
- (१) महिलाहरुले प्रयोग गर्ने संख्या.....
- (२) पुरुषहरुले प्रयोग गर्ने संख्या.....

(ङ) खेल मैदानको विवरण

- (१) खेल मैदानको क्षेत्रफल:-.....
- (२) मैदानमा खेलन सकिने सम्भावित खेलहरु.....
- (३) खेल सामाग्रीको विवरण.....

(च) पिउने पानीको व्यवस्था:- (१) सामान्य (२) पर्याप्त

(छ) छात्रावासको व्यवस्था छ/छैन भएमा कोठा संख्या उल्लेख गर्ने

- (१) महिला..... (२) पुरुष..... (३) जम्मा.....

(ज) शिक्षक आवासको व्यवस्था छ/छैन भएमा कोठा संख्या उल्लेख गर्ने,

- (१) शिक्षक..... (२) शिक्षिका (३) जम्मा.....

(झ) विज्ञान प्रयोगशाला भए सो सम्बन्धी विवरण:-

विषय	कोठा संख्या	कोठाको क्षेत्रफल व.फि.मा	फर्निचरको व्यवस्था			रसायन उपकरणको व्यवस्था			ग्यास, विद्युत, आपूर्ति छ, छैन	पानी आपूर्ति छ, छैन
			न्यून	सामान्य	उत्तम	न्यून	सामान्य	उत्तम		
भौतिक शास्त्र										
रसायन शास्त्र										
जीव शास्त्र										
वनस्पति शास्त्र										
कम्प्यूटर विज्ञान										
अन्य,										

(ज) रसायन तथा उपकरण सम्बन्धी विवरण:-

सि.नं.	रसायन/उपकरणको विवरण	इकाई	संख्या

५ संचालन गर्न चाहेको कक्षा

(क) तह.....

(ख) विषय.....

६ पढाई संचालन गर्ने विषयहरु

(क) अनिवार्य विषयहरु:-

(ख) व्यावसायिक विषयहरु:-

(ग) ऐच्छिक विषयहरु :-

७ कक्षा संचालन हुने समय

(क) बिहान

(ख) दिउसो

(ग) बेलुका

- ८ कक्षा संचालन हुने समय
 (क).....देखिसम्म
 (ख).....देखि.....सम्म
 (ग).....देखि.....सम्म

९ लामो विदा हुने समय

- (क) हिउँदे विदा.....महिनाकोगते देखि.....महिनाको.....गते सम्म ।
 (ख) वर्षे विदा.....महिनाकोगते देखि.....महिनाको.....गते सम्म ।
 (ग) अन्यमहिनाकोगते देखि.....महिनाको.....गते सम्म ।

१० हाल अध्यापन गराउन सकिने विद्यार्थी क्षमता

कक्षा	विषय/समूह	छात्र	छात्रा	जम्मा	कैफियत

११ विभिन्न कार्यमा प्रयोग हुने कोठा र त्यसको क्षेत्रफल:-

प्रयोजन	कोठा संख्या	कोठाको क्षेत्रफल
कक्षा संचालनका लागि		
कार्यालयका लागि		
पुस्तकालयका लागि		
प्रयोगशालाका लागि		
कम्प्यूटरका लागि		
छात्रावासका लागि		
शिक्षक आवासका लागि		
स्टाफ रुम		
स्टोर		
अन्य		
जम्मा		

१२ प्रस्तावित शिक्षक विवरण

सि.नं.	विषय	योग्यता	मुख्य विषय	शिक्षण अनुभव	स्थायी/अस्थायी/करार	संख्या

१३ हाल कार्यरत रहने शिक्षक विवरण

सि.नं.	नाम,थर	योग्यता	विषय	उत्तीर्ण साल	उत्तीर्ण शिक्षण संस्थाको नाम	अनुभव	अध्यापन गर्ने विषय	स्थायी अस्थायी	पुरा समय/आंशिक	नागरिकता

१४ शिक्षण संस्थाका पदाधिकारीहरु:-

सि.नं.	नाम,थर	पद	शैक्षिक योग्यता	पेशा	स्थायी ठेगाना	नागरिकता

१५ आर्थिक विवरण (बैंक मौज्जात)

खाताको नाम	खाता नं.	खाताको रकम	वैकको नाम ,ठेगाना
चल्ली			
बचत			
मुद्दती			
अन्य			

१६ विद्यार्थीहरुबाट उठाइने शुल्क सम्बन्धी विवरण:-

कक्षा	विषय	मासिक / वार्षिक शिक्षणशुल्क	धरौटी	अन्य	जम्मा वार्षिक

१७ आय व्यय विवरण

शिक्षण शुल्क	अन्य शुल्क	ऋण	अनुदान/सहयोग	स्थायी स्रोत	अन्य स्रोत	जम्मा
					कुल जम्मा	

१८ लगानीको स्रोत

सि.नं.	लगानी कर्ताको नाम	ठेगाना	कबुल गरेको संख्या	शेयर	रकम

१९ कुनै व्यक्ति वा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिएको छ/छैन, लिएको छ भने सोको पूर्ण विवरण:-

- (क).....
(ख).....
(ग).....

माथि उल्लेखित विवरण यथार्थ हुन् । मन्त्रालयबाट स्थलगत निरीक्षण हुँदा असत्य विवरण पेश गरेको ठहरिई अनुमति प्रदान नगरेमा वा अनुमति रद्द गरेमा हाम्रो मञ्जुर छ भनी यो निवेदन पेश गरेका छौं ।

निवेदकहरु:

१ संस्थाको अध्यक्षको नाम:-

संस्थाको छाप:-

दस्तखत:-

मिति:

२ प्राचार्यको नाम:

दस्तखत:

मिति:

अनुसूचि- २
भौतिक शैक्षिक पूर्वाधारहरूको विवरण

- (क) विशुद्ध शैक्षिक संस्था भएको हुनु पर्ने ।
- (ख) शिक्षण संस्था संचालन गर्ने भवन तथा खेल मैदान साधारणतया संस्थाको आफ्नै स्वामित्वमा हुनु पर्ने ।
- (ग) कक्षाहरू सामान्यतया ९ फिट उचाई र घाम पानीबाट सुरक्षित हुनु पर्ने ।
- (घ) कक्षाहरू पर्याप्त हावा र प्रकाशको व्यवस्था भई स्वस्थकर हुनु पर्ने ।
- (ङ) कक्षाको क्षेत्रफल प्रति सहभागी १ वर्ग मिटर भन्दा कम हुन नहुने ।
- (च) कक्षामा विद्यार्थीको उमेर सुहाउँदो फर्निचर र कार्यालय संचालनको लागि यथेष्ट फर्निचर रहनु पर्ने ।
- (छ) खेल मैदान र खेल सामग्रीको व्यवस्था हुनु पर्ने ।
- (ज) शिक्षण विषय र पाठ्यक्रम अनुसार आवश्यक भौतिक उपकरणहरू रहेको सुविधायुक्त प्रयोगशाला, विषय अनुरूप फर्निचर, विद्यार्थी संख्याको आधारमा प्रयोगात्मक कार्य गर्न चलखेल गर्न पुग्ने ठाउँ , विषयगत पाठ्यपुस्तक र यथेष्ट सन्दर्भ सामग्री रहेको पुस्तकालयको व्यवस्था हुनु पर्ने ।
- (झ) पर्याप्त शुद्ध खानेपानीको व्यवस्था र छात्र तथा छात्राहरूको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालयको व्यवस्था हुनु पर्ने ।
- (ञ) पढाउने तह र विषय विवरण ।
- (ट) शिक्षण संस्थामा संलग्न शिक्षकको नामावली एवं शैक्षिक योग्यता ।
- (ठ) शिक्षण संस्थामा प्राथमिक स्वास्थ्य सामग्रीको व्यवस्था ।
- (ड) विद्यार्थीहरूबाट लिइने शीर्षकगत शुल्क विवरण ।
- (ढ) बहालमा लिइको भवनमा संचालन गर्ने भए बहालमा लिन दिन गरेको द्विपक्षीय संझौता पत्र । उक्त सम्झौता पत्र कम्तीमा ३ वर्षको लागि भएको हुनुपर्ने छ ।

अनुसूची ३

शिक्षण संस्थाले पालन गर्नु पर्ने शर्तहरू :

- (१) मन्त्रालयले समय समयमा दिएको निर्देशनको पालना गर्नुपर्ने ।
- (२) शैक्षिक शत्र / तह परिवर्तन गर्नुपर्ने भएमा मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्ने।
- (३) विषयगत रूपमा तह अनुसार तोकिएको शैक्षिक योग्यता प्राप्त शिक्षकको व्यवस्था शिक्षण संस्थाले गर्नु पर्नेछ ।
- (४) शिक्षण संस्थाले आफै अध्यापन गर्ने शिक्षकमा कम्तिमा ५० प्रतिशत र कर्मचारीहरू शत्रप्रतिशत नेपाली नागरिक भर्ना गरेको हुनु पर्ने ।
- (५) अध्ययन अध्यापनमा सामान्यतया नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक भाषाको प्रयोग गर्नु पर्ने ।
- (६) विद्यार्थी भर्ना संख्याको ५ प्रतिशत सीट महिला, गरीब तथा जेहन्दार दलित/ पिछडिएको नेपाली नागरिकलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था हुनु पर्ने ।
- (७) निर्देशिका नं.५ (भ) मा तोकिएको धरौटी रकम समितिले तोकेको बैकमा मुद्दती खातामा जम्मा गरी सोको प्रमाण पेश गर्नु पर्ने छ । सो मुद्दती खाताबाट कुनै ऋण लिन पाइने छैन ।
- (८) नेपालको परिचय दिने सामाजिक शिक्षा एक विषय प्रत्येक तहमा अध्ययन गराउने व्यवस्था सम्बन्धित शिक्षण संस्थाले गर्नु पर्दछ ।
- (९) विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा संचालन गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०५९ को पालना गर्नु पर्ने ।

अनुसूची ४
नेपाल सरकार
शिक्षा मन्त्रालय

च.नं.
श्री.....
.....
.....

मिति:

विषय:—संचालन गर्ने अनुमति पत्र ।

त्यस संस्था वा कम्पनीले निम्न लिखित शिक्षण संस्था संचालन गर्न अनुमति पत्र पाउँ भनी मिति..... मा दिनु भएको निवेदन उपर कार्यवाही हुंदा “विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा संचालन गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०५९” ले तोकेको शर्त पालना गर्ने गरी संचालन गर्न मन्त्रालयको मिति..... को निर्णयानुसार यो संचालन अनुमति पत्र दिइएकोछ ।

(क) शिक्षण संस्थाको नाम:—

संचालन हुने स्थान र समय:—

(ख) संचालन गर्न पाउने तह/विषय र कक्षा:—

कार्यालयको छाप

अनुमति प्रदान गर्ने अधिकारीको

सही.....

नाम.....

पद.....

मिति.....

शिक्षण संस्थाले पालना गर्नु पर्ने शर्तहरू

- (१) मन्त्रालयले समय समयमा दिएको निर्देशनको पालना गर्नुपर्नेछ ।
- (२) शैक्षिक शत्र / तह परिवर्तन गर्नुपर्ने भएमा मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
- (३) विषयगत रुपमा तह अनुसार तोकिएको शैक्षिक योग्यता प्राप्त शिक्षकको व्यवस्था शिक्षण संस्थाले गर्नु पर्नेछ ।
- (४) शिक्षण संस्थाले आफै अध्यापन गर्ने शिक्षकमा कम्तिमा ५० प्रतिशत र कर्मचारीहरू शतप्रतिशत नेपाली नागरिक भर्ना गरेको हुनु पर्नेछ ।
- (५) अध्ययन अध्यापनमा सामान्यतया नेपाली वा अंग्रेजी भाषाको प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।
- (६) विद्यार्थी भर्ना संख्याको ५ प्रतिशत सीट महिला, गरीब तथा जेहन्दार दलित/ पिछडिएको नेपाली नागरिकलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।
- (७) निर्देशिका नं. ५ (फ) मा तोकिएको धरौटी रकम स्वीकृत प्राप्त वाणिज्य बैकमा मुद्दती खातामा जम्मा गरी सोको प्रमाण पेश गर्नु पर्ने छ । सो मुद्दती खाताबाट कुनै ऋण लिन पाइने छैन ।
- (८) नेपालको परिचय दिने सामाजिक शिक्षा एक विषय प्रत्येक तहमा अध्ययन गराउने व्यवस्था सम्बन्धित शिक्षण संस्थाले गर्नु पर्नेछ ।
- (९) विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा संचालन गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०५९ को पालना गर्नु पर्नेछ ।
- (१०) अनुमति पत्र प्रत्येक वर्ष नवीकरण गर्नु पर्नेछ ।

विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा खोलिने संस्थाहरु संचालन गर्दा अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया र पालना गर्नु पर्ने नर्म्सहरु

परिचय:

विदेशी विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्थासंग सम्बन्धन लिएर नेपालमा उच्च माध्यमिक तह वा सो भन्दा माथिल्लो तहको शिक्षण संस्था संचालन हुँदै आएको हुँदा त्यसरी संचालन हुने शिक्षण संस्था संचालन गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित र नियन्त्रित गराउने उद्देश्यले “विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा संचालन सम्बन्धी निर्देशिका, २०५९” श्री ५ को सरकार (मं.प.) को निर्णयबाट स्वीकृत भएको थियो ।

यो निर्देशिकाले विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा खोलिने संस्थाहरुलाई अनुमति दिन, व्यवस्थित गर्न र नियन्त्रण गर्न शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्रीको अध्यक्षतामा एउटा ११ सदस्यीय उच्चस्तरीय मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिको व्यवस्था गरेको छ । यो समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारमा विदेशी शिक्षण संस्थाहरुको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा सञ्चालन गर्ने संस्थाहरुको अनुमति वा स्वीकृति दिने, खारेजी सम्बन्धी सिफारिश गर्ने, त्यस्ता संस्थाको सुपरिवेक्षण, मूल्याङ्कन र अनुगमन गर्ने तथा यस्ता संस्थाहरुको भौतिक पूर्वाधार, शिक्षक एवं कर्मचारीहरुको न्यूनतम सेवा, शर्त र सुविधाहरु निर्धारण गर्ने रहेको छ । यसै गरी यो निर्देशिकाले अर्को एउटा प्रारम्भिक मूल्याङ्कन उपसमितिको पनि व्यवस्था गरेको छ । यो उपसमितिले विदेशी शैक्षिक संस्थासंग सम्बन्धन लिई नेपालमा उच्च शिक्षा संचालन गर्न अनुमति माग गर्ने संस्थाहरुको प्रारम्भिक छानविन गरी समिति समक्ष राय सिफारिस गर्ने व्यवस्था गरेको छ । निर्देशिकाले उल्लेखित कुराहरुको अलावा उक्त प्रकारका शिक्षण संस्थाहरुले संचालनका क्रममा पालना गर्नुपर्ने शर्तहरु पनि निर्धारण गरेको छ ।

वर्तमान समयमा विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धन लिई खोलिएका संस्थाहरु वृद्धि हुँदै गइरहेका छन् । यसरी खोलिने संस्थाको विधा र क्षेत्रमा पनि वृद्धि भइ रहेको छ । यी संस्थाहरुको व्यवस्थापन र नियन्त्रण गर्न निर्देशिकामा तोकिएका शर्तहरु मात्र प्रयाप्त हुन सकेका छैनन् । यसै लाई महशुस गरी उच्चस्तरीय मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिले शिक्षण संस्था संचालन गर्दा अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया र अनुमति लिँदा तथा संस्था संचालन गर्दा पालना गर्नु पर्ने नर्म्सहरु निर्धारण गरी पुस्तिकाको रूपमा तयार गरिएको छ ।

यस पुस्तिकामा उच्चस्तरीय मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिले निर्धारण गरेका प्रक्रिया एवं नर्म्सहरु छलफल, अध्ययन तथा अनुसन्धान पछि विभिन्न अनुसूचीमा समावेश गरिएको छ । जसमा, अनुसूची-१ मा विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा नेपालमा उच्च शिक्षा संचालन गर्दा अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया, अनुसूची-२ मा विदेशी शिक्षण संस्थासंग सम्बन्धन लिई खोलिएका सबै किसिमका शिक्षण संस्थाहरु संचालन गर्नका लागि आवश्यक पर्ने जनरल नर्म्स अनुसूची-३, ४, ५ र ६ मा क्रमशः Norms for GCE A Level, Norms for Engineering B.E. & IT, Norms for Nursing र Norms for Hotel Management जस्ता Specific Norms समावेश गरिएको छ । यसको जनरल नर्म्समा तोकिएका नर्म्स भन्दा Specific Norms मा अन्यथा तोकिएको हकमा सो विषयमा Specific Norms अनुसार हुनु पर्ने छ ।

अनुसूची - १

विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा नेपालमा उच्च शिक्षा संचालन गर्ने संस्था संचालन गर्दा अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया

प्रक्रिया:

मान्यता प्राप्त विदेशी शिक्षण संस्थासंग सम्बन्धन लिई नेपालमा उच्च शिक्षा संचालन गर्न चाहने शैक्षिक संस्थाहरूले निम्न प्रक्रिया अपनाउनु पर्नेछः-

- १ विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा संचालन गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०५९ को अनुसूची -१ बमोजिम ढाँचामा उच्चस्तरीय मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिको सचिवालय समक्ष प्रत्येक आर्थिक वर्षको श्रावणदेखि आश्विन मसान्त भित्र निवेदन दिनुपर्नेछ ।
- २ निवेदनसाथ देहायका कागजातहरू संलग्न हुनुपर्नेः-

- (क) सम्बन्धित शिक्षण संस्था कम्पनी वा शैक्षिक गुठीमा दर्ता गरेको प्रमाण पत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि, सो संस्थाको प्रवन्ध पत्र र नियमावलीको प्रतिलिपि ।
- (ख) कर दर्ता प्रमाण पत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि,
- (ग) विदेशी शिक्षण संस्थाले सम्बन्धन (सहमति/स्वीकृति) दिएको प्रमाणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि,
- (घ) सम्बन्धन दिने शिक्षण संस्था रहेको देशमा नियमानुसार सो संस्था दर्ता भएको र मान्यता प्राप्त गरेको भनी सम्बन्धित देशको कुटनैतिक नियोगबाट प्रमाणित गरेको पत्र ।
- (ङ) सम्बन्धित विदेशी शिक्षण संस्थाको उपाधि (प्रमाण पत्र) लाई नेपालको विश्वविद्यालय वा कुनै स्वीकृती प्राप्त शैक्षिक संस्थाले समकक्षता दिएको प्रतिलिपि वा नदिएको भए दिने प्रक्रिया शुरु गरेको पत्र ।
- (च) यस पुस्तिकाको जनरल नर्म्स र संचालन गर्न चाहेको विषयको Specific Norms मा उल्लेखित मध्ये संस्थासंग हालसम्म भएको अवस्थाको विवरण ।
- (छ) संचालन गरिने विषयहरू, तह, पाठ्यक्रम तथा मूल्याङ्कन प्रणाली ।
- (ज) शैक्षिक सत्र शुरु हुने र अन्त हुने समय ।
- (झ) संस्था संचालन गर्नका लागि चाहिने शिक्षक/कर्मचारी संख्या किटान गरी कति जना विद्यार्थीका लागि पूर्वाधार तयार गर्ने हो सो समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।
- (ञ) निवेदन दस्तुर बापत उच्चस्तरीय मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिको नाममा समितिले तोकिदिएको बैक खातामा रु.१०,०००/- (फिर्ता नहुने गरी) जम्मा गरेको सक्कलै भौचर प्रति ।

- ३ सचिवालयमा पर्न आएका निवेदनहरू सम्बन्धमा:

- (क) सचिवालयमा पर्न आएका निवेदनहरूका सम्बन्धमा संस्थाले पेश गरेका निवेदन तथा निवेदनसाथ संलग्न कागजातहरू जस्तै: संस्थाको कानूनी आधार, आर्थिक हैसियत, संस्थाको विश्वसनीयता, संस्था संचालन गर्न चाहेको विषयको शैक्षिक कार्यक्रम, देशको जनशक्तिको आवश्यकतासंगको सान्दर्भिकता, भौगोलिक उपयुक्तता, जनशक्तिको पर्याप्तता आदिको अध्ययनका साथै निरीक्षण गरी गराई सो वारे प्राप्त प्रतिवेदनमा प्रारम्भिक मूल्याङ्कन समितिले छानवीन गर्ने गराउने ।

- (ख) संस्थाहरुले पेश गरेका कागजातहरु प्रारम्भिक मूल्याङ्कन उपसमितिले छानविन गरी सो सम्बन्धमा सम्बन्धन लिएको विदेशी शिक्षण संस्थाको समकक्षता निर्धारण, कानुनी आधार आदि बारे विश्वविद्यालय अनुदान आयोग वा सम्बद्ध निकायबाट समेत राय माग गर्न सक्नेछ ।
- (ग) प्रारम्भिक उप समितिले विश्वविद्यालय अनुदान आयोग वा सम्बद्ध निकाय समेतको राय उपसमितिको राय सिफारिससाथ प्रतिवेदन उच्चस्तरीय मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिमा पठाउने छ ।
- (घ) प्रारम्भिक उप समितिले उच्चस्तरीय मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिमा पठाएको राय सिफारिस उपर विचार गरी उक्त शिक्षण संस्थालाई मनसाय पत्र दिन उपयुक्त देखेमा तोकिएका नर्सहरु ६ महिना भित्र पूरा गर्ने गरी मनसाय पत्र प्रदान गर्न मन्त्रालयमा सिफारिस गर्न गर्नेछ ।
- (ङ) उच्चस्तरीय मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिको सिफारिसको आधारमा मन्त्रालयले तोकिएको नर्स तथा शर्तहरु ६ महिना भित्र पूरा गर्ने गरी मनसाय पत्र दिन सक्नेछ ।
- (च) मन्त्रालयले मनसाय पत्र दिँदा तोकिएका नर्स तथा शर्तहरु पूरा गरिसकेपछि शिक्षण संस्थाले उच्चस्तरीय मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिको सचिवालय समक्ष लिखित जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- (छ) उच्चस्तरीय मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिले तोकेको विशेषज्ञ सहितको टोलीले शिक्षण संस्थाको स्थलगत निरीक्षण गरी प्रतिवेदन पेश गर्नेछ ।
- (ज) प्रारम्भिक उप समितिले मनसाय पत्र दिँदाको नर्स एवं शर्तहरु र निरीक्षण टोलिको प्रतिवेदन अध्ययन गरी राय सिफारिससाथ प्रतिवेदन समितिमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (झ) उच्चस्तरीय मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिले प्राप्त भएको सिफारिस उपर विचार गरी उक्त शिक्षण संस्थालाई अनुमति दिन उपयुक्त देखिएमा मन्त्रालय समक्ष सिफारिस गर्नेछ ।
- (ञ) उच्चस्तरीय मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिको सिफारिसको आधारमा मन्त्रालयले सम्बन्धित संस्थालाई विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धनमा उच्च शिक्षा संचालन गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०५९ को अनुसूची -३ मा तोकिएका शर्त पालना गर्नेगरी सञ्चालन गर्न अनुसूची-४ को ढाँचामा अनुमति दिन सक्नेछ
- (ट) अनुमति पत्र लिने समयमा संस्थाले उच्चस्तरीय मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिको खातामा रु.५०,०००/- र राजश्व खातामा रु.५०,०००/- दाखिला गरेको भौचर पेश गर्नुपर्नेछ :-
- (ठ) मन्त्रालयको सिफारिसमा शिक्षण संस्थाले स्वीकृत प्राप्त वाणिज्य बैंकको मुद्धती खातामा धरौटी स्वरुप देहाय अनुसारको रकम जम्मा गर्नुपर्नेछ ।

अप्राविधिक विषय:

- (१) छ महिनासम्मको व्यवसायिक विषयको लागि रकम जम्मा गर्नु नपर्ने,
- (२) एक वर्ष अवधिको व्यावसायिक विषयका लागि रु.५०,०००/- (पचास हजार)
- (३) एक वर्षसम्मको साधारण विषय (एकेडेमिक कोर्स) को लागि रु.२,००,०००/- (दुई लाख),
- (४) दुई वर्षसम्मको साधारण विषय (एकेडेमिक कोर्स) को लागि रु.४,००,०००/- (चार लाख)
- (५) तीन वर्षसम्मको साधारण विषय (एकेडेमिक कोर्स) को लागि रु.६,००,०००/- (छ लाख)
- (६) चार वर्षसम्मको साधारण विषय (एकेडेमिक कोर्स) को लागि रु.८,००,०००/- (आठ लाख)

प्राविधिक विषय

- (१) एक वर्ष अवधिको प्राविधिक विषयका लागि रु ३,००,०००।-(तीन लाख),
 - (२) दुई वर्ष अवधिको प्राविधिक विषयका लागि रु ५,००,०००।-(पाँच लाख),
 - (३) तीन वर्ष अवधिको प्राविधिक विषयका लागि रु ७,००,०००।-(सात लाख),
 - (४) चार वर्ष अवधिको प्राविधिक विषयका लागि रु ९,००,०००।-(नौ लाख),
- (ड) शिक्षण संस्थालाई शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्रालयबाट संचालनको अनुमति दिने निर्णय भएको जानकारी मन्त्रालयबाट गराइनेछ ।
- (ढ) शिक्षण संस्थालाई संचालनको अनुमति दिएको ३५ दिन भित्र आवश्यक रकम र धरौटी बुझाइ अनुमति पत्र लिइ सक्नु पर्नेछ । ३५ दिन भित्र अनुमति पत्र नलिए अनुमति स्वतः खारेज भएको मानिनेछ ।
- ४ अनुमति नविकरण सम्बन्धमा:
- (क) शिक्षण संस्थाले प्रत्येक वर्ष संचालनको अनुमति नविकरण गर्नुपर्नेछ ।
 - (ख) अनुमति प्राप्त संस्थाहरूले हरेक आर्थिक वर्षको श्रावण १ गतेदेखि सोही महिनाको मसान्त भित्र संस्थाको अनुमति नविकरणका लागि निवेदन दिई सक्नु पर्नेछ ।
 - (ग) नविकरणका लागि निवेदन दिँदा निवेदनसाथ प्रति विद्यार्थी रु.५००।- का दरले हुन आउने रकमको आधा रकम समितिको खातामा र आधा रकम राजश्व खातामा जम्मा गरेको भौचर बुझाउनु पर्नेछ ।
 - (घ) समितिले समितिका सदस्यको संयोजकत्वमा विशेषज्ञको टोलीबाट शिक्षण संस्थाको निरीक्षण गराई उपयुक्त भएमा अनुमति नविकरण गर्न मन्त्रालयमा सिफारिस गर्नेछ ।
 - (ङ) समितिको सिफारिसको आधारमा मन्त्रालयले नविकरण गर्नेछ ।
- (५) **संस्थाको जवाफदेहिता:**
सबै अनुमति प्राप्त संस्थाहरूले समिति वा मन्त्रालयले समय समयमा दिएको निर्देशन पालना गर्नु सम्बन्धित शिक्षण संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

अनुसूची- २

विदेशी शिक्षण संस्थासंग सम्बन्धन लिई खोलिएका सबै किसिमका शिक्षण संस्थाहरू संचालन गर्नका लागि आवश्यक पर्ने जनरल नर्स

- १ संचालन गर्ने क्षेत्र:
 - शिक्षण संस्थाको स्थापना गर्दा औद्योगिक क्षेत्र र मूल सडकबाट केही टाढा, तर दमकल र एम्बुलेन्स गुड्न सक्ने बाटो भएको स्थानमा हुनुपर्ने ।
- २ शिक्षक तथा कर्मचारी
 - ए लेभलका लागि सबै शिक्षकहरूको शैक्षिक योग्यता अध्यापन गर्ने सम्बन्धित विषयमा कम्तिमा स्नातकोत्तर हुनुपर्ने । तर ललितकला सम्बन्धी विषयको हकमा भने हाललाई कम्तिमा स्नातक तह उत्तीर्ण भएको हुनु पर्ने ।
 - इन्जिनियरिङ तथा सूचना प्रविधिका लागि शिक्षकको शैक्षिक योग्यता स्नातकोत्तर हुनु पर्ने तर सो योग्यताको शिक्षक उपलब्ध हुन नसके कम्तिमा पनि हाललाई ५० प्रतिशत शिक्षकको योग्यता भने सम्बन्धित विषयमा स्नातकोत्तर हुनै पर्नेछ ।

- नर्सिङ्ग कार्यक्रमका लागि प्रिन्सिपलको शैक्षिक योग्यता नर्सिङ्ग विषयमा स्नातकोत्तर र शिक्षकहरूमध्ये २५ प्रतिशत स्नातकोत्तर र अन्य स्नातक उत्तीर्ण भई नर्सिङ्ग काउन्सिलमा दर्ता भएको हुनुपर्ने ।
 - होटल म्यानेजमेन्ट कार्यक्रमका लागि शिक्षकको शैक्षिक योग्यता इन्टर मेडिएट उत्तीर्ण भई २ वर्षको होटल मेनेजमेन्ट सम्बन्धी विषयमा स्नातक गरी सम्बन्धित क्षेत्रमा (शैक्षिक अथवा औद्योगिक क्षेत्रमा) कम्तिमा पनि ३ वर्षसम्म काम गरेको अनुभव हुनुपर्ने अथवा स्नातक तह उत्तीर्ण गरी होटल मेनेजमेन्ट विषयमा स्नातक गरेको हुनु पर्ने । तर होटल म्यानेजमेन्ट विषय भित्र अध्यापन हुने साधारण विषयहरूको हकमा भने स्नातकोत्तर तह उत्तीर्ण हुनु पर्ने । अथवा Certified Hospitality Educator हुनु पर्ने ।
 - लिवरल आर्ट, सोसियल साइन्स, व्यवस्थापन. जस्ता जनरल विषयको एकेडेमिक कोर्षका लागि सबै शिक्षकहरूको योग्यता स्नातकोत्तर उत्तीर्ण हुनुपर्ने ।
 - अध्यापन गर्ने शिक्षकहरूको शैक्षिक योग्यताको हकमा स्नातक वा स्नातकोत्तर जे भए पनि कम्तिमा द्वितीय श्रेणीमा उत्तीर्ण भएको हुनु पर्ने ।
- ३ भवन:-
- भुई देखि सिलिड सम्मको उचाई घटिमा ९ फिट हुनुपर्ने ।
 - कोठामा प्रशस्त प्रकाश छिर्ने र क्रस भेण्टिलेशन भएको हुनुपर्ने ।
 - सकेसम्म भवन भुकम्प प्रतिरोधक प्रविधिबाट निर्मित हुनुपर्ने ।
 - Fire fighting system जडान भएको हुनुपर्ने ।
 - प्रशासनिक कार्यका लागी छुट्टै कार्यालयको व्यवस्था हुनु पर्ने ।
- ४ कक्षाकोठा:-
- आयताकार अथवा बर्गाकार हुनु पर्ने ।
 - प्रति विद्यार्थी एक वर्ग मिटर क्षेत्रफल हुनुपर्ने ।
 - एक कक्षामा ३० जना वा सम्बन्धन दिने विश्वविद्यालय तोके भन्दा (जुन घटी हुन्छ सोही संख्या) वढी विद्यार्थी राखी अध्यापन गर्न नपाइने ।
- ५ चमेनागृह:
- प्रत्येक संस्थामा सफा र स्वस्थ्यकर एक चमेनागृह हुनुपर्ने ।
- ६ शौचालय:
- भवनमा सफा र सुविधा युक्त महिला र पुरुष शौचालय अलग अलग हुनुपर्ने तर Multi-story Building मा भने प्रत्येक तलामा शौचालयको व्यवस्था हुनु पर्ने ।
- ७ बहुउद्देश्यीय (Multi purpose) हल:
- प्रत्येक संस्थाले कम्तिमा १०० जना जति व्यक्ति अटाउने एक बहुउद्देश्यीय (Multi-purpose) हलको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- ८ प्राथमिक उपचार:
- प्रत्येक संस्थामा एउटा प्राथमिक उपचार बाकस अनिवार्य हुनुपर्ने ।
 - प्रत्येक संस्थाको प्रयोगशालामा एउटा प्राथमिक उपचार बाकस अनिवार्य हुनु पर्ने ।
- ९ खेलकुद:
- Out Door Game का लागी यथेष्ट स्थान (मैदान) र Indoor Game का लागी २५ वर्ग मीटर जति जमिन उपलब्ध हुनु पर्ने ।
- १० सफाइ र सुरक्षा:
- सरसफाइका निम्ति प्रयाप्त मात्रमा ढल निकासको व्यवस्था हुनु पर्ने ।
 - सफा र स्वाच्छ खाने पानीको व्यवस्था हुनु पर्ने ।

- संस्थाको मूल प्रवेश द्वारमा सुरक्षा गार्डको व्यवस्था गरिनु पर्ने ।
- ११ पुस्तकालय:
- पाठ्यपुस्तक, सन्दर्भ सामग्री, विषयसंग संबन्धित जर्नल, म्यागाजिन, न्यूज पेपर इत्यादि उपलब्ध भएको तथा विद्यार्थीहरूलाई अध्ययन गर्न यथेष्ट स्थान भएको एक पुस्तकालयको व्यवस्था हुनु पर्ने ।
- १२ फर्निचर:
- कक्षा कोठामा विद्यार्थीहरू हिड्न, बस्न र अध्ययन गर्न सुविधा युक्त फर्निचरको व्यवस्था हुनु पर्ने ।
- १३ इन्टरनेट सुविधा:
- सबै शिक्षण संस्थाहरूमा विद्यार्थीहरूले सहज रूपमा प्रयोग गर्न सक्ने गरी इन्टरनेट सुविधाको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- १४ छात्रवृत्ति:
- समितिले तोकेको क्राइटेरिया भित्र रही प्रत्येक संस्थाले विद्यार्थी भर्ना संख्याको ५ प्रतिशत रकम वा सीट महिला, गरीब तथा जेहेन्दार, दलित/पीछडिएका तथा दुर्गमका नेपाली नागरिकलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- १५ शिक्षण सामग्री:
- शिक्षण संस्थाले प्रयाप्त शैक्षिक सामग्रीहरूको व्यवस्था गर्नुपर्ने छ । जस्तै: चार्ट, मोडल,स्पेसिमिन्स, फोटोग्राफी स्लाइड, भिडियो क्यासेट, भि.सि.डि. र OHP आदि ।
- १६ अनुसूची १ को २ (घ) अनुसार सम्बन्धन दिने संस्थाले मान्यता प्राप्त गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने ।
- १७ अनुमति लिन चाहने संस्थाले सम्बन्धन लिएको विषय एवं कार्यक्रमको विस्तृत पाठ्यक्रम र पाठ्यक्रमको संरचना पेश गर्नुपर्ने । (संचालित कार्यक्रम वा विषयको एकेडेमिक क्लासको अवधि, पाठ्यांशको प्रयोगात्मक र शैद्धान्तिक भार तथा जम्मा क्रेडिट आवर कति कति हुने हो सोको विवरण संलग्न हुनुपर्नेछ)
- १८ सामान्यतया एउटै तहको एउटै विषयमा एक भन्दा बढी संस्थासंग सम्बन्धन लिन पाइने छैन ।
- १९ सम्बन्धन दिने संस्थाको वैधताका लागि कुटनैतिक नियोगको सिफारिस हुनुपर्नेछ ।
- २० सम्बन्धन दिने संस्थाको उपाधिलाई नेपालमा प्रदान गरिएको समकक्षताको प्रमाण पेश गर्नुपर्नेछ ।
- २१ संस्थाले संचालन गरेको विषय वा कार्यक्रमको परीक्षाका लागि प्रश्नपत्र वा मूल्याङ्कन प्रणाली सम्बन्धन दिने संस्थाको परीक्षा सम्बन्धी कार्य गर्ने केन्द्रीय निकायबाट नियन्त्रित हुनुपर्नेछ । परीक्षालाई मर्यादित बनाउन समितिले सम्बन्धित निकायबाट परीक्षाको समयमा निरीक्षण तथा निगरानी गराउन सक्नेछ ।
- २२ सम्बन्धन दिने संस्थाले प्रभावकारी शिक्षण सिकाइका लागि कम्तिमा वर्षको एक पटक संस्थाको सुपरिवेक्षण गर्ने व्यवस्था गरेको हुनु पर्ने र उक्त सुपरिवेक्षण कार्य सम्पन्न भएपछि सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन सचिवालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- २३ थप नर्म्सहरू:
- विदेशी शिक्षण संस्थाको सम्बन्धन लिई संस्था संचालन गर्न चाहनेले यस नर्म्समा उल्लेख नभएको तर सम्बन्धन दिने संस्थाले अन्य कुनै नर्म्स तोकेको भए सोही अनुसार पालना गर्नु पर्नेछ र सो नर्म्सका बारेमा सचिवालयलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

Norms for GCE A Level

Academic Infrastructure

Classroom:

- For Theory classes: Teacher- students ratio should remain not more than 1: 30
- For Practical classes (Science) and Group works: 1: 15

Teaching Materials:

- Necessary models, charts, video cassettes/ VCD s as prescribed by the CIE syllabuses.
- At least one OHP or Multimedia projector for use in classroom or seminars/ workshops.

Library:

- Course related books (reference/ Borrowing): The number of course related books should in the ratio of 2 books per student per subject (inclusive of books in student's possession/ distributed to students)
- There should be book of at least 5 different authors for each subject taught at the college/ School
- General reading (inclusive of fiction) in English language: The number of books should be at least in the ratio of 2 books for one student (with borrowing facility). related Magazines and Journals.

Computer Lab:

- At least one computer centre with latest computers and internet facility (Broad band connection)
- The number of computers should be in the ratio of at least one computer for five to ten students (general use).
- The number of computers should be in the ratio of at least one computer for one student for Computer Practical class.
- There should be at least 2 hours access to computer for each students every day.

Science Lab:

A well-designed laboratory should be able to accommodate a wide range of scientific activities. The size of the space, the method of distributing services (gas and water) and the choice

of furniture systems will all affect the way in which it can be used. The usefulness of a laboratory will be defined by its size, by the distribution of electricity, gas and water services and by the furniture chosen.

Activities in the laboratory :

Modern science courses place a much greater emphasis on practical work. The range of activities involved in these courses is diverse and will affect the way in which the laboratory is designed. Some of these activities are :

- Teacher demonstration of experiments,
- Use of video and VCD,
- Pupils' experimental work and investigations,
- Discussion,
- Note taking.
- Participation
- Report Writing .
-

Schools/Colleges should have separate laboratories for Physics, Chemistry and Biology.

- Safety: A fire extinguisher, first- aid box and eyewash.
- Laboratory should be well ventilated and have exhaust fans. Chemistry Lab should have a fume cupboard in addition.
- Well lit
- Work surfaces should be made of hard stone or chemical proof, not marble or wood that allows chemicals to seep in.
- Chemistry and Biology Labs should have a sink for every four students and a gas tap for every two students.
- Apparatuses and chemicals should be well in stock as per recommendations of CIE syllabuses.

Staff:

- School/Colleges should appoint qualified teaching and Non- teaching staff to meet the academic standard expected in the concerned syllabuses.
- All permanent/ non- permanent staff members should be given Appointment letters. Colleges should recruit staff members with specific duties (such as Extra- curricular activities in charge, Librarian, Lab technician, etc).

- Teaching staff: Teachers should be well qualified and hold at least a Masters degree in the concerned subject.

Recommendations of CIE syllabuses

Bi ol ogy

LABORATORY EQUIPMENT

General

- Test-tubes and boiling tubes (heat resistant)
- Test-tube holders or similar means of holding tubes
- Test-tube racks or similar in which to stand tubes
- Bungs to fit test-tubes/boiling tubes
- Specimen tubes with corks or screw
- A means of heating - Bunsen burners or similar (gas burner)
- Thermometers
- Measuring cylinders
- Means of measuring small volumes, e.g. syringes (various sizes)
- Teat pipettes
- Beakers – 50, 100, 250, 500 ml
- Tripod stands and gauzes
- Filter funnels and filter paper
- Petri dishes (plastic) or similar small containers glass / plastic 9cm diameter
- White tiles or other suitable surface on which to cut
- Glass slides and cover slips
- Conical flasks– various size 50, 100, 250, 500, 1000 ml
- Clamp (retort) stands and bosses
- Visking (dialysis) tubing
- Capillary tubing
- Soda glass tubing
- Paper toweling or tissue, blotter paper
- Cotton wool
- Solid glass rods
- Black paper/aluminium foil
- Means of writing on glassware (water resistant markers)
- Hand lenses (not less than x6, preferably x8)
- Forceps
- Scissors
- Mounted needles
- Cutting implement, e.g. solid-edged razor blade/knife/scalpel
- Mortars and pestles
- Safety spectacles
- Microscope and lamp/inbuilt illumination with high (x40 and x100) and low power objective lenses -1 each or 1 between 2
- Eyepiece graticules and stage micrometers
- Bench lamp with flexible arm
- Balance (to 0.1 g)
- Water-baths or equivalent
- Cork borers
- Stopclock/timer showing seconds
- Simple respirometer - can be 'homemade'
- Pipe cleaners/other suitable aid to demonstrate mitosis and meiosis
- Apparatus to demonstrate process of photosynthesis .
- Apparatus to measure rate and depth of breathing
- Apparatus/chemicals for water cultures to show effect of N, P, K on growth
- Apparatus rate of measurement of transpiration in plant
- Universal Indicator paper and chart
- Litmus paper

Chemicals

- Iodine in potassium iodide solution
- Benedict's solution
- [C] - Biuret reagent/potassium hydroxide and copper sulphate solution
- [F] - Ethanol (for fats test)
- [F] - Methylated spirit (extraction of chlorophyll)
- Sucrose (use AR for non-reducing sugar test)
- Glucose
- Starch
- [C] - Potassium hydroxide
- Sodium chloride
- Dilute hydrochloric acid
- Hydrogencarbonate indicator
- Sodium bicarbonate/sodium hydrogencarbonate
- Limewater
- Distilled/deionised water
- Eosin/red ink
- Methylene blue
- Vaseline/petroleum jelly (or similar)
- DCPIP (dichlorophenol-indophenol)
- Ascorbic acid (vitamin C)
- [H] – Enzymes: amylase, trypsin (or bacterial protease)
- Methylene blue
- Materials for preparing immobilised enzymes: calcium chloride, sodium alginate
- Potatoes (store in fridge) or mung beans (to germinate for use) as a source of catalase
- Non-competitive enzyme inhibitor (e.g. copper sulphate)
- Stains for preparing slides to show mitosis - e.g. carmine acetic
- [H] - Feulgen stain (Schiff's reagent)

Slides of :

- Mitosis and meiosis
- Animal and plant cells
- Arteries/veins/capillaries
- Blood smear
- Trachea and lungs
- Kidney
- Ts stem, ts root and ts leaf
- Ts spinal cord
- Anther and ovule
- Ovary and Testis
- Plant and animal tissues (eg. liver, T.S. Stem or Root)

Chemistry

LABORATORY EQUIPMENT & Chemical

The following lists do not include items that are commonly regarded as standard equipment (such as burners, tripods, glass tubing) but instead lists the specific equipment required for teaching at a particular level. A complete list of chemicals is not given as this will depend on the experiments taught but a list of the common bench reagents required is given.

- Beakers, squat form with lip: 100 cm³, 250 cm³
- Boiling tubes, approximately 150 mm x 25 mm
- Burettes, 50 cm³
- Clocks (or wall-clock) to measure to an accuracy of about 1 second.
- Conical flasks: Within the range 150 cm³ to 250 cm³
- Filter funnels
- Pipette 10 cm³, 25 cm³
- Pipette, 10 cm³
- Plastic beaker, e.g. polystyrene, of approximate capacity 150 cm³
- Stirring rod
- Test-tubes (some of which should be Pyrex or hard glass) approximately 125 mm x 16 mm
- Thermometers: -10 °c to 110 °c at 1 °c. and -5°c to 50°c at 0.2°c
- Wash bottle
- Balance, single-pan, direct reading, 0.01 g or better.
- Dropping pipette
- Evaporating basin, at least 200 cm³
- Porcelain crucible, approximately 15 cm³, with lid
- Volumetric flask
- Measuring cylinders, 25 cm³ and 50 cm³

Standard bench reagents

- Aqueous Ammonium hydroxide (approximately 1.0 mol/dm³)
- Aqueous Barium nitrate or Aqueous Barium chloride (approximately 0.2 mol/dm³)
- Aqueous Lead (II) nitrate (approximately 0.2 mol/dm³)
- Aqueous Potassium Dichromate (VI) (approximately 0.1 mol/dm³)
- Aqueous Potassium iodide (approximately 0.1 mol/dm³)
- Aqueous Potassium permanganate (VII) (approximately 0.02 mol/dm³)
- Aqueous Silver nitrate (approximately 0.05 mol/dm³)
- Aqueous Sodium hydroxide (approximately 1.0 mol/dm³)
- Hydrochloric acid (approximately 1.0 mol/dm³)
- Limewater (a saturated solution of calcium hydroxide)

- Nitric acid (approximately 1.0 mol/dm³)
- Sulphuric acid (approximately 0.5 mol/dm³)

Other Materials

- Aluminum foil
- Red and blue litmus paper or Universal indicator paper
- Asbestos
- Test tube rack
- Test tube holder
- Bunsen Burner
- Wire gauze
- Tripod stand
- Pot Chlorate
- Zinc metal
- Calcium Carbonate
- Ammonium Chloride
- Pot. permanganate
- Phenolphthalein
- Woulfe's bottle
- Thistle funnel
- Glass tube
- Glass Rod
- Watch glass
- Stand and clamp
- Filter funnel stand
- Spatula
- Glass Cutter
- Reagent bottles
- Tongue

Physics

LABORATORY EQUIPMENT

Apparatus that is used regularly

Electrical

- Ammeter: (digital or analogue) f.s.d. 100 mA and 1 A, 1.5 mA
- Voltmeter: (digital or analogue) f.s.d. 5 V, 10 V, 1V
- Power supply: variable up to 12 V d.c. (low resistance)
- Cells: 1.5 V
- Lamp and holder: 6 V 60 mA; 2.5 V 0.3 A
- Rheostat
- Switch
- Leads and crocodile clips
- Wire: constantan 26, 28, 30, 32, 36, 38 s.w.g. or metric equivalents

Heat

- Long stem thermometer: $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ to $110\text{ }^{\circ}\text{C}$ x $1\text{ }^{\circ}\text{C}$
- Metal calorimeter with Stirrer
- Plastic or polystyrene cup 200 cm^3
- Means to heat water safely to boiling

Mechanics and General items

- Card
- Pendulum bob
- Wood or metal jaws
- Stand, boss and clamp
- G-clamp
- Rule (1 m, 0.5 m, 300 mm)
- Stopclock or stopwatch (candidates may use their own, reading to 0.1 s or better)
- Balance to 0.1 g^* or Electronic balance.
- Beaker: 100 cm^3 , 200 cm^3 or 250 cm^3 (ml)
- Plasticine
- Blu-Tack
- Wire cutters
- Bare copper wire: 18, 26 s.w.g.
- Stout pin or round nail
- Scissors
- Sellotape
- Micrometer screw gauge*
- String/thread/twine
- Slotted 100 g masses or alternative
- Spring
- Protractor
- Vernier calipers
- Magnadur ceramic magnets
- Bar magnets

Magnetism

- Plotting compass, iron filings
- Transformer apparatus to demonstrate electromagnetic induction
- Bar and horseshoe magnets

Waves

- Apparatus for Young's slits and diffraction of light
- Microphone and CRO (cathode-ray oscilloscope)
- Ray boxes, glass blocks (rectangular and semi-circular), Pinc
- Ripple tank
- Signal generator and loudspeaker
- Thead
- tracing paper
- Spring balance
- Wooden board

Modern Physics

- Millikan's apparatus
or Videos
- Photoelectric cell

Mechanics

- Air track, gliders, light gates
- Free fall apparatus
- Runways, trolleys, ticker timers and Power supply
- Turntable

Energy

- Electric motor
- Energy conversion kit
- Joule meter

Heat and Properties of matter

- Apparatus for conduction, convection and radiation
- Apparatus for determination of melting point
- Apparatus for latent heat
- Apparatus for Brownian motion
- Apparatus for Young's Modulus
- Marbles and a tray or Kinetic model Apparatus

Energy

- Apparatus for electric field patterns
 - Apparatus for electric phenomena
 - capacitors, capacitance determination apparatus
 - resistor fixed and variable
 - Lamps, diodes, thermistors
-
- item may often be shared between sets of apparatus
-

Norms for Engineering B.E. & IT

- Norms and standards specified in this document are minimum required unless otherwise stated.
- This norm has been developed for civil, mechanical, electronics, computer, architecture engineering & Information Technology.

1. Specific

It is desirable that promoters have a background of proven experience in engineering education and management and they must demonstrate a high standard of professionalism.

2. Other Specific Details.

2.1 Space for class rooms & Drawing rooms

Minimum carpet area per student should be 1.2 m² for class room and 6 m² carpet area per student for drawing room.

2.2 Space for Library

Minimum space for library should be 300 m² and it should be designed for at least 10% of total number of students and should contain at least 5 books per student.

2.3 Number of Computer in Computer Centre

Number of computers should at least be 10% of total number of students. At least 10% of total computer in computer centre should have internet facility. For computer & Information Technology course minimum computer should be 50% of total number of students and for electronics 25% of total no. of students.

2.4 Space for Laboratory and workshop.

- a. Minimum space in laboratory and workshop is to accommodate 24 students at a time.
- b. The space required for laboratory/workshop is as follows.

Programme	Laboratory	Minimum Carpet Area (m²)
All except Architecture & Information Technology (In the case of B.E. in Information Technology need to include these labs)	Physics	50
	Chemistry	50
	Computer Programming	40
	Fabrication and Metal Works	75
	Thermodynamics	70
	Communication	40
	Basic Electronics	50
	Basic Circuits	40
Architecture (These Labs are not required for IT Course)	Building Science	100
	Model Building	100
	Photography room	60

	Jury room	60
	Studio	100
	Carpentry	150
	Computer	60
Civil Engineering (These Labs are not required for IT Course)	Hydraulics	100
	Highway	60
	Soil mechanics	60
	Computer	50
	Public Health lab	60
	Geology	50
Electrical Engineering	Measurement, Instrumentation & Control	60
	Electrical machines	80
	Electromagnetic	60
	Maintenance Shop	80
	Power	150
	Computer	50
Electronics or Computer Engineering. (For IT labs should be 60 sq. Meter).	Measurement, Instrumentation & Control	60
	Electrical lab	40
	Electromagnetic	60
	Communication system & Signal Analysis	60
	Digital electronics & computer graphics	60
	Electronics lab	60
	Computer	60
	Microprocessor	60
	Project Room	60
Mechanical Engineering. (These Labs are not required for IT Course)	Thermodynamics and Heat	100
	Fluid Mechanics	80
	Machine Dynamics	50
	CAD	60
	Measurement, Instrumentation, Control	60
	Workshop (Filing, Welding, Tools Fabrication)	100

- c. The number of students working in any particular laboratory shall not preferably exceed 20 and in no circumstances shall exceed 24.
- d. Adequate provision should be made regarding safety in laboratories and fire extinguisher must be established wherever applicable.
- e. As far as possible stand by power supply should be insured in laboratories.
- f. Each student should be provided with a laboratory manual in each laboratory.

4.5 Norms for Library Books

a. Initial Stock

For each branch of engineering	:	500
For Science & humanities	:	1000

b. Yearly addition

Each Branch of engineering	:	1 book per number of students admitted
For Science & humanities	:	0.2 books per number of students admitted.

c. As per possible there should be journals in the library on engineering as well as Science and Humanities.

4.6 Faculty, Student ratio

Lecture	:	Lecture class size: 1
Tutorial	:	Max 24: 1
Drawing	:	Max 24: 1(not required for IT course)
Lab/workshop	:	Max 12: 1
Project work	:	Max 6: 1(3:1 Electronic/ Computer/ IT)

4.7 Qualification of Faculty

At least 50% faculty should have master degree .

For lecture class at least minimum Master degree in core area.

For practical class at least Bachelor degree in core area.

Norms for Nursing Programs

क्ष एचयाष्मलअभ ऋभचतषषबतभीभखभी यच भ्रगष्वबभिलत लाचकप्लन एचयनचक

1. Physical Facility

A) Academic

Class Room :

Three in number with seating capacity for 40 students

Library with :

- Enough space for book keeping and student study.
- Fifty percent of course books.
- Adequate number of Reference books.
- Related Journals / reports / magazines and newspapers

B) Demonstration Rooms:

- **Two in number** each with the capacity for 40 students:
 - One for general nursing procedures with 4 beds and 1 dummy and other essential equipments and supplies
 - One for midwifery and paediatric demonstration with 1 maternity and 1 paediatric bed and other essential equipments and supplies

Equipments for General Nursing Procedure Demonstration:

• Bed	4
• Bed side locker	4
• Trolley for procedure	4
• Morning care set	4
• Physical examination set	4
• Dressing set	4
• Injection set	4
• Medication set	4
• Vital signs set including timer	4
• Artificial feeding set	4
• IV stand	4
• Weighing machine	2
• Hot / Cold application set	4
• Linen set	8
• Nail care set	4
• Hair wash set	4
• Screen	4

Equipments for Midwifery and Paediatric Demonstration:

• Dummies	Fetus	2
	Mother	2
	Infant	2
• Models	Pelvis	4

	Placenta	4
	Fetal skull	4
	Breast	2
•	Delivery set	4
•	Caesarean section set	1
•	Suturing set	2
•	Vacuum extraction set	1
•	Forceps set	3
•	Fetuscope	4
•	Family Planning devices set	2

Equipments for Community Field Program:

- Home visiting bag sets 20

Educational Equipments and Materials:

- Skeleton and bones
- Models / charts of muscles
- Reproductive models / charts
- Model of major organs
 - Eye
 - Ear
 - Liver
 - Heart
 - Uterus
 - Brest
 - Kidney
 - Lungs

Meeting Hall

One hall for staff meeting and other academic programs with capacity for 100- 200 persons

B) Administration :

- Room for campus chief with basic furniture
- Rooms for faculties with basic furniture
- Room for Administrative and Account staff
- Room for Examination section
- Room for store
- Toilet facilities for administrative staff and faculty members
- Pantry

C) Hostel :

- Proper facilities for residence for **all students**
- Visitor's room / common room
- Sick room with 2-3 beds
- Warden / house keeper room-2
- Dining hall / kitchen
- Toilet and bathroom in the ratio of 1:6 students

2. Faculty Members :

- Nursing teachers - BN /BSc Nursing graduates
 - Registered in Nepal Nursing Council.
- Campus chief - MN graduate

3. Teacher-Student Overall Ratio: 1: 6

4. Student Enrollment Criteria:

- Intake of students should be on annual basis
- Intake size should not exceed 40 student per academic year
- Candidates must be female and must have:
 - Studied English, mathematics and science and
 - Passed SLC or equivalent program securing at least 50 % marks in aggregate

5. Administration Staff:

- Administrative staff with qualification and experience in
 - General administration
 - Account keeping
 - Store keeping

6. Clinical Area :

Hospital:

- A general hospital with a minimum of 100 bed capacity with maternity, pediatric and mental health services,
- Hospital occupancy rate should be minimum of fifty percent

Community:

Community field with PHCC / HP facilities including EP and MCH clinic services.

II. Norms for Post-basic Bachelor and Equivalent of Nursing Program

1. Physical Facility

A) Academic

Class Room :

- 2 class rooms with seating capacity for 40 students

Library with :

- Enough space for book keeping and student study.
- 60% percent of course books.
- Adequate number of reference books.
- Journals / reports / magazines and newspapers
- Computer with internet facilities

Demonstration Room

- Demonstration room with 1 bed with dummy and basic equipments
- Physical assessment sets-4

Meeting hall

Hall for staff meeting and other academic programs with capacity for 100-200 persons.

Room for security guard -1

B) Administration :

- Room for campus chief with basic furniture
- Rooms for faculties with basic furniture along with cupboards
- Room for Administrative officer / Account officer
- Room for Examination section
- Room for store + Audiovisual aid
- Toilet facilities for administrative staff and faculties
- Pantry

C) Hostel :

- Proper facilities for residence for at least 50% students
- Visitor's room / common room
- Sick room
- Room for warden / house keeper
- Dining hall / kitchen
- Toilet & bath room at a ratio of 1:6 students

2. Faculty Members :

- Nursing teachers - MN / MSc Nsg./ MPH graduates
 - BN / BSc. Nsg. graduate with 3 years of teaching experience after BN/BScN
 - Registered in Nepal Nursing Council.
- Campus chief - MN / Msc. Nsg./ MPH with minimum 3 years experience after MN
 - Registered in Nepal Nursing Council

3. Teacher-Student Overall Ratio: 1: 6

4. Student Enrollment:

- Intake size of 40 student per academic year
- Minimum requirement for enrollment:
 - Must have passes PCL Nursing Program from TU, IOM or other recognized institution with a minimum of 50% marks.
 - Must have 3 years of work experience from a recognized institution.

5. Administration Staff:

- Administrative staff with qualification and experience in
 - General administration
 - Account keeping
 - Store keeping

6. Clinical Area :

Hospital:

- A general hospital with a minimum of 100 bed capacity with maternity, pediatric and mental health services With ICU, CCU other facility
- Hospital occupancy rate should be minimum of fifty percent

Community:

Community field with DPHO / PHCC / HP facilities including FP and MCH clinic services.

III. Norms for B.Sc. Nursing or Equivalent Nursing Program

1. Physical Facilities

A) Academic

1. Class Room:

4 classrooms with seating capacity for minimum of 20 students in each with adequate teaching facilities (OHP / LCD, white boards) and other teaching learning materials.

2. Library :

- Enough space for books and Journals and cubicles for faculty and student study.
- All prescribed textbooks for 10% students.
- Adequate number of reference books.
- Computer with Internet facilities.
- Photocopy facilities.

3. Demonstration Rooms

- **Two in number** each with the capacity for 20 students:
 - One for general nursing procedure demonstration with 2 beds and 1 dummy and other essential equipments and supplies
 - One for midwifery and paediatric demonstration with 1 maternity and 1 paediatric bed and other essential equipments and supplies
 -

Equipments for General Nursing Procedures Demonstration:

- Bed 2
- Bed side locker 2

- Trolley 2
- Morning care set 2
- Physical examination set 2
- Dressing set 2
- Injection set 2
- Medication Trays 2
- Vital signs Set including time 2
- Artificial feeding set 2
- Sterilization set 2
- IV stand 2
- Weighting machine 2
- Hot/Cold application set 2
- Linens of all types 4
- Nail care set 2
- Hair wash set 2
- Screen 2

Equipment required for midwifery and paediatric demonstration room:

- Dummies Fetus 2
- Mother 2
- Infant 2
- Models pelvis 2
- Placenta 2
- Fetal skull 2
- Breast 2
- Delivery set 2
- Caesarean section set 1
- Suturing set 2
- Vacuum extraction set 1
- Forceps set 2
- Fetus cope 2
- Family planning devices set 2

Equipment required for Community Field Practice:

- Home visiting bag set 10

Pharmacy Lab Chemicals

- Trolley
- Medicine tray
- Emergency drugs
- I /V solutions and infusion sets
- Hypodermic needles & syringes
- Essential drug list
- Mercurochrome crystals, gentian violet. Crystals, mercurochrome powder, sulphuric acid, boric powder, baseline, sulphur powder etc.
- Reagents for preparing drugs / mixtures.
- Different kinds of drugs
- Piston, Barrels ounce glasses

- Spoons

Anatomy Lab

- Human skeleton
- Other bones
- Model of different organs (human size)
- /different body tissues- models, charts etc.

Physiology Lab

- Physical assessment set 4
- Set for TC, DC count, ESR examination 4
- HB test set - haemoglobinometer 2
- BTCT & PT test sets, Blood grouping and cross matching set 4
- Hammer 4
- Hearing test set - tuning fork 4
- Vision testing set 4
- Spirometry 4
- Vital capacity set 4
- Slides 2 dozens

Microbiology lab / Pathology lab / Biochemistry lab

- Microscope (at least) 4
- Staining test set 1 dozen
- Set for urine test 6 sets
- Culture and sensitivity test set - agar plates 1 dozen
- Specimen of different body tissue (slides) 50
- Jars with specimens of different organ
- Chemicals (Acetic Acid, gentian violet)
- Slides 2 dozen
- Spirit Lamps 6
- Gas stove / heater 2

Clinical Area :

Hospital :

- A general hospital with a minimum of 100 bed capacity with maternity, pediatric and mental health services.
- Hospital occupancy rate should be minimum of fifty percent.

Community :

community field with DPHO / PHCC / HP facilities including FP and MCH clinic services.

Meeting Hall:

Hall for staff meeting and other academic programs with capacity for at least for 100 persons with adequate furniture.

B. Administration

- Room for campus chief

- Room for faculties members with adequate furniture
- Room for Administrative officer / Account officer
- Room for Examination section
- Room for store
- Toilet facilities for staff
- Computer with print facilities (for Teacher, Students and Staffs)
- Fax and photocopy machine
- Pantry

C. Hostel

- Proper facilities for residence for all students
- Visitor's room / common room
- Sick room
- Room for warden / house keeper
- Dining hall / kitchen
- Toilet and bath room for students at the ratio of 1:6

2. Faculty Members

1. Qualification of faculty members:

- a. Campus chief - MN graduate with 5 years of teaching experience
- b. Faculty members
 - MN or MPH graduate with 2 years of experience
 - Registered in Nepal Nursing Council

2. Teacher student ratio 1:3

3. Administrative staff :

- Administrative staff with qualification and experience in
 - General administration
 - Account keeping
- Store keeping - experience in store keeping
- House deeper

4. Student Enrollment:

- Intake size of 20 student per academic year Minimum requirement for enrollment - Must have passed (10+2 or I. Sc. from TU or other recognized institution with a minimum of 50% marks in aggregate.

Norms for Hotel Management

General Feature

- Adequate and skilled staffs.
- Administrative facilities.
- Building(Safety, Sanitation).

Practical and Demonstration Class

Demonstration Kitchen

- Size depends upon group of people
- Generally (40 Sitting Capacities)
- Cooking Spaces fit for
- Cooking range(4 burner) with stainless steel work table
- Sink 2 (wash basin +other)
- Hot and cold water Supply
- Toaster

Cooking Utensils

- Pot and pans(3-4 nos.)
- Chopping board
- Kitchen fork
- Tray
- Strainer
- Turner
- Sauce pot
- Salver
- Colander
- Gratter
- Knife set (1)
- Dry storage shelves
- Frying pan
- Rolling pin
- Other utensils according to menu
-

Audio Visual room-1

Housekeeping

- Bed table
- Table with chair / sofa
- Luggage rack
- Other accessories
- Store with rack
- Vacuum cleaner
- Hair Dryer
- Iron with board
- Room attended cart
- Hand caddy
- Chemicals sample
- Steam Iron

Mock up room 2-3 nos.

- Standard twin room size and bathroom
- Room supplies / Bathroom supplies
- Bed cover (1)
- Mattress
- Bed
- Table lamp
- TV set
- Telephone
- Other room supply

Cleaning Materials (Different types)

Cleaning Equipments

- Broom
- Brush
- Vacuum cleaner
- Mops
- Basket
- Bucket
- Bin
- Others

Engineering Workshop 1 (out sourcing or owns existing equipment)

Front Desk

- Computer with printer

- Information rack / key rack
- Telephone set
- Reservation rack

Restaurant

- Size depend upon group of students (for maximum 40 students)
- Table
- Chairs
- Restaurant decoration
- Table cloth
- Napkin
- Hollowware (depends on students)
- Glass ware all types
- Cutlery
- Crockery
- Side board
- Table Accompaniments
- Vegetable dish
- Oval dish
- Other equipments
- Freeze
- Bill machine or Computer Billing System
- KOT pad
- Bill pad
- Wine bucket
- Basket
- Menu stand
- Chafing dish
- Coffee machine
- Tea dispenser
- Rack for storage, Glassware
- Bar setup
- Other equipments according to menu

Food Science lab with well equipped (compulsory for catering Institute only)

Computer lab with Internet facility

Practical kitchen

- Room size depends upon students of group
- Capacity for 10 practical work area

Practical work area for two persons

- Gas range or cooking range 4 burner 1
- Sink 1
- Working table 1
- chopping board 1
- Pot / pan (big, mdium & small) 3
- Frying pan 1
- Gratter 1
- Turner 1
- Soup ladle 1
- Sauce ladle 1
- Kitchen fork 1

Other fitting in kitchen

- White board 1
- Storage rack 1
- Pot and pan rack 1
- Oven 1 (Big)
- Deep fat fryer 1
- Griddle 1
- Salamander 1
- Bain Marie 1
- Hot case 1
- Deepfreeze 1
- Freeze 1
- Ice-cream machine 1
- Mixer 1
- Tandoor 1
- Bakery Tray 1
- Moulds 1
- Bread tins
- Other extra utensils according to menu